

ויזרע יצחק

16:10	16:14	16:22	16:07	כניסת השבת	יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	פרשת "ויגש" הפטרה: "ויהי דבר" ט' טבת תש"ע
17:21	17:24	17:23	17:26	ציאת השבת		
17:54	17:58	17:56	18:00	רבנו תם		

הגיגים מפרשת השבוע

"ויגש אליו יהודה" (בראשית מו' יז)

"אמר לו יהודה אם אני שולף חרבי אני הורג את כל מצרים, ואם אני פותח פי אני בולע אותך. ושוב אמר לו בנחת ובפיוס, אם אלך אל אבי מה אומר לו" (מדרש)

ולא נתבאר מה בפסוק שלפנינו מרמז על הדברים המבוארים במדרש, אלא שעל הפסוק: "ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע" (בראשית יח' כג) אומר רש"י על פי המדרש "מצינו הגשה למלחמה "ויגש יואב" (ש"ב י), הגשה לפיוס "ויגש אליו יהודה" (בראשית מד' יח), והגשה לתפלה "ויגש אליהו הנביא" (מ"א יח) ולכל אלה נכנס אברהם לדבר קשות, לפיוס ולתפלה", על פי מדרש זה נלמד שלשון "הגשה" מכיל שלש הוראות, הגשה למלחמה, הגשה לתפלה והגשה לפיוס. ולכן אומר המדרש שגם כאן ב"ויגש יהודה" כיון יהודה לשלוש הוראות אלה, בתחלה אמר: "אם אני שולף חרבי אני הורג את כל מצרים" - זהו הגשה למלחמה, ושוב אמר: "אם אני פותח פי" - זה הוא לתפלה, ושוב אמר לו ברכות ובפיוס "איך אלך אל אבי בלעדי הנער מה אומר לו".

"ולא יכול יוסף להתאפק לכול הנצבים" (בראשית מו' א)

יוסף התכוון להשלים את המהלך להביא אליו את יעקב בכדי לקיים את החלום "והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי", ולא התכוון לרחם עליהם כפי שהם לא שמעו בהתחננו אליהם, אלא שהיות שהאנשים הנצבים לפניו לא ידעו את הרקע לכל המעשה, והיתה נראית להם התנהגותו של יוסף כאכזריות וחוסר רחמנות לכן "ולא יכול יוסף להתאפק" מדוע? מפני "כל הנצבים עליו".

כעין זה כותב הרמב"ן: "והנכון בעיני, שהיו שם מבית פרעה ומן המצרים אנשים רבים יחלו פניו למחול לבנימין כי נכמרו רחמיהם על תחנוני יהודה, ולא יכול יוסף להתחזק לכלם".

"כה אמר בןך יוסף עימוני א-לקים לאהרן לכול מצרים רדה אלי" (בראשית מו' ט)

על הפסוק: "ויאמר הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה ושברו לנו משם ונחיה ולא נמות" (בראשית מב' ב) אומר רש"י: "רדו שמה, ולא אמר לכו רמו למאתים ועשר שנים שנשתעבדו למצרים כמנין רד"ו", על פי רעיון זה ממשיך ה"תוספת ברכה" ומבאר בדברי יוסף כאן שאמר "רדה אלי" ולא אמר בוא אלי, כי מאז שאמר יעקב "רדו שמה" עברה כבר בערך שנה, שהרי פעמיים הלכו מביתם למצרים, והתמהמהו בביתם אחר ששבו, כמו שאמר "לולא התמהמהנו" (בראשית מג' י) וכעת מהמאתים ועשר שנים פחתה שנה אחת ונשארו מאתיים ותשע שנים כמנין רד"ה, וזה מרומז במה שאמר "רדה אלי".

"אנכי ארד עמך במצרימה ואנכי אעלך גם עלה" (בראשית מו' ד)

אנו רואים בהבטחת ה' ליעקב שאמר לו "אנכי ארד עמך" הקדים ירדת השכינה לירידתו של יעקב, כי "אנכי ארד" דהיינו ירדת השכינה "עמך" דהיינו לפני ירדת יעקב, ואילו בעליה נאמר בסדר הפוך "ואנכי אעלך" דהיינו עליית יעקב תחלה ואחר כך "גם עלה" דהיינו עליית השכינה. נבין את ההבדל בעזרת משל לאדם שמוליך את חברו למים עמוקים, והחבר פוחד לרדת למים שמא יטבע במים מרוב עומקם ולכן הוא אינו יורד אל המים עד שירד תחלה זה המוליך אותו והוא יורד אחריו, לעומת זאת בעליה הוא אינו רוצה שילך המוליך בתחלה כי אז הוא ישאר במים לבדו אלא הוא עולה תחלה והמוליך עולה אחריו כדי שגם בירידה וגם בעליה לא יהיה מצב שהוא ישאר רגע אחת לבדו במים. כך, לא רצה הקב"ה שיהיו ישראל בגלות רגע אחד בלא שתהיה השכינה עימם, לכן הקדים בירידה את ירדת השכינה לפני יעקב, ובעליה הקדים את עליית יעקב לפני עליית השכינה.

לעילוי נשמת שמעון בן חמו בר אסתר ז"ל נלב"ע יא' אדר תשס"ט

לעילוי נשמת מרים בת פלורה ז"ל נלב"ע ג' טבת תש"ע

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג
ת.נ.צ.ב.ה.

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

"ויגש אליו יהודה... כי כמון כפרעה" (בראשית מה' יז)

מה רצה להביע יהודה כשאמר: "כי כמון כפרעה". אלא, יהודה ביקש מיוסף שיקבל אותו לעבד במקום בנימין אך דבר זה נוגד את חוקי המדינה ורק למלך יש את היכולת לעשות זאת. ולכן הוסיף יהודה ואמר ליוסף "כי כמון כפרעה", ובמילא יש לך את היכולת לעבור על חוקי המדינה.

"ויאמר אני יוסף אוזיכם אשר מכתתם אותי מצרימה" (בראשית מה' ד)

צריך להבין מה היתה כוונת יוסף כשהוסיף את המילה "אחיכם" הרי כבר אמר קודם "אני יוסף"? אלא, אמרו בגמרא (סוטה י) שבזכות שבע הפעמים שאמר דוד "בני" על בנו אבשלום הצילו משבעה מדורי גיהנם. איך באמירה זו הציל דוד את אבשלום מגיהנם? ומתוך ה"תומים" שבאמירה "בני אבשלום" לימד דוד על אבשלום זכות כאומר, הרי אבשלום הוא בני, ואין זה טבעי שבן ימורד באביו, ואם בכל זאת בני מורד בי אין זאת אלא כי אם גזירה משמים ככתוב: "הנני מקים מביתך רעה" (שמואל ב יב' יא), ואם זו גזירה מן השמים אזי אבשלום אינו אשם. לכן בכל פעם שהזכיר "בני" הצילו ממדור אחר של גיהנם. כך גם אצל יוסף, בתחילה אמר להם: "אני יוסף", כשראה שנבהלו מפניו, קרא להם שוב ואמר להם "אני יוסף אחיכם", הוסיף את המילה "אחיכם" לומר להם שאין זה טבעי שאח ימכור את אחיו. ואם בכל זאת מכתתם אותי סימן הוא שזו גזירת שמים, "לא אתם שלחתם אותי הנה, כי א-לקים", ולכן "אל תעצבו ואל יחר בעיניכם... כי למחיה שלחני א-לקים לפניכם", ובזה נחה דעתם. (קול יהודה בשם רבי עזרא עטייה)

"אל תרגזו בדרך" (בראשית מה' כד)

כשבאו האחים למצרים כתוב: "ויבואו בני ישראל לשבור בתוך הבאים כי היה הרעב בארץ כנען" (בראשית מב' ח) ומסביר רבי איצ'יה מוולוז'ין שמכיוון שרכבו שודדים וגזלנים ששדדו את הבאים לקנות אוכל ממצרים השתדלו אחיו להגיע בשיירות גדולות, "בתוך הבאים", לכן מודיע יוסף לאחיו, כי מעתה אין להם עוד לחשוש מפני הליסטים או השודדים, משום שהתפרסם לכל שהם אחיו של המשנה למלך, אפילו השודדים יפחדו לגעת בהם לרעה.

"ויאמר ישראל רב עוד בני זוי" (בראשית מה' כז)

"רב לי עוד שמחה וחדוה הואיל ועוד יוסף בני חי" רש"י

עדיין לא ברורה משמעות המילה "רב" בפסוק, ואפשר לפרש שיעקב מגיב לבניו שבשרו לו "עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים" (בראשית מה' כז) ואומר להם: "רב" דהיינו די לי בזה ש"עוד בני חי" אפילו אם לא היה שר "ומושל בכל ארץ מצרים".

"ויתם הכסף מארץ מצרים ומארץ כנען ויבאו כל מצרים אל יוסף" (בראשית מו' טז)

מדוע הזכיר הכתוב שתם כל הכסף מארץ כנען? אלא, אומר הרמב"ן שעובדה זו הזכירו המצרים כבואם אל יוסף כאומרים לו שהיות שתם הכסף גם מארץ כנען, ואם כן, אין מי שיבוא לקנות ממך את התבואה ולא כדאי לך לשמור אותה אצלך לכן, "למה נמות נגדך כי אפס כסף", אנחנו נמות ואתה תשאר עם התבואה בידך תבואה שאין לה קונה.

"והיה כי יקרא לכם פרעה ואמר מה מעשיכם ואמרתם אנשי מקנה היו עבדיך" (בראשית מו' לד)

לכאורה, הכי מתבקש היה שיוסף ידאג לאחיו למשרות מכובדות בממשלת פרעה הרי יוסף היה משנה למלך ואהוב לפרעה מאד ואם כן, מן הסתם, היה פרעה נותן לאחיו איזה משרה וגדולה שרצו, והלא ידוע שאחיו היו גבורים וחזקים, ומדוע ציוה אותם שיעשו דווקא את ההיפך, ויאמרו שהם אינם מבינים בשום מעשה אלא רק במרעה צאן, דבר שהוא תועבה למצרים? אלא הם הבינו שהקרבה היום יומית למצרים תגרום לירידה בעבודת ה', לכן עשו כל פעולה והשתדלות ובלבד שישאירו אותם לבדם בארץ גושן ולא יצטרכו להתערב בין המצרים. וזו הסיבה שדבר ראשון שעשה יעקב כשבא למצרים הוא לשלוח את יהודה "לפניו אל יוסף להורות לפניו גושנה", בכדי שלא יראה בכלל את ארץ מצרים בעיניו.

"שיר ידידות" – שירת בקשות בנוסח מרוקו

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק בהדרכת בן חמו יוסף הי"ו

מקיימת שירת בקשות מידי ערב שבת בבתי כנסת בעיר בשעה 20:30

לכירור מיקום הבקשות או להזמנת הקבוצה אליכם: יוסף - 052-3268315 אבי - 054-6447141

לרפואת כל חולי עם ישראל ובכללם:

הרה"ג מרדכי צמח אליהו בר מזל טוב שליט"א

משה טויטו בר אסתר הי"ו

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותנו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מוצ"ש 20:30 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב